

PŘEHLED ROZHODOVACÍ PRAXE...

JUDr. Radim Marada a Mgr. Tomáš Trojan,

advokátní koncipienti v advokátní kanceláři Mgr. Michala Vrajíka

...NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 2244/2018 ze dne 13. února 2020

Témata: Výpověď; nabídková povinnost

Výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. c) zákoníku práce, které podle kolektivní smlouvy měla předcházet nabídka jiné vhodné práce, by byla neplatným právním jednáním, jestliže by zaměstnavatel záměrně přistoupil k podání výpovědi až poté, co u něj byla obsazena pro zaměstnance vhodná volná pracovní místa, a byl by veden přímým úmyslem způsobit zaměstnanci rozvázáním pracovního poměru výpovědí újmu.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 3765/2018 ze dne 25. února 2020***Témata: Přechod práv a povinností; dobrovolné převzetí povinností***

Přechod práv a povinností z pracovněprávního vztahu mezi žalobkyní a Ústavem národního zdraví Národního výboru hl. m. Prahy z tohoto dosavadního zaměstnavatele žalobkyně na žalovanou nelze dovozovat ze skutečnosti, že žalovaná do 31. srpna 1994 žalobkyni dobrovolně vyplácela (v podobě měsíční renty) náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 4606/2018 ze dne 25. února 2020***Témata: Uznání dluhu; výklad právních jednání***

Je nepochybné, že z uvedeného obsahu (*uznání dluhu – pozn. autorů*) bez dalšího nevyplývá, jaký konkrétní dluh (dluhy) žalovaný uznal. Jen na jeho základě však soudy ještě nemohly učinit závěr o neurčitosti vymezení důvodu uznávaného dluhu. Za těchto okolností měly soudy přistoupit k výkladu projevu vůle žalovaného vyjádřeného v písemném prohlášení za účelem objasnění jeho obsahu, přičemž měly klást důraz na zjištění jeho skutečné vůle.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 3212/2019 ze dne 25. února 2020***Témata: Odvolání tajemníka; dočasná pracovní neschopnost***

V době, kdy byl žalobce dočasně práce neschopným, došlo k suspenzi jeho pracovního závazku i k suspenzi povinnosti jmenovat po projednání v radě svého zástupce. Prováděl-li žalobce (*i přes dočasnou pracovní neschopnost – pozn. autorů*) jmenování svých zástupců bez projednání, porušoval tak svou zákonem stanovenou povinnost jmenovat své zástupce po projednání v radě (byť tak činil v době, kdy byl uznán dočasně práce neschopným).

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 3738/2019 ze dne 27. února 2020***Témata: Doručování; odmítnutí převzetí***

Odmítne-li zaměstnanec převzít listinu, kterou se mu zaměstnavatel nebo jeho zástupce pokusil doručit, považuje se tím listina za doručenu (nastává fikce doručení). Při osobním doručování prováděném zaměstnavatelem si zaměstnanec nemůže vyhradit, že listinu převzme teprve poté, co se seznámí s jejím obsahem. Doručení listiny zaměstnanci, popřípadě to, že zaměstnanec odmítl písemnost přijmout, musí být zaměstnavatel připraven v případě potřeby prokázat.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 3908/2019 ze dne 5. března 2020***Témata: Povinnosti zaměstnance; odpovědnost za škodu***

Naprosto chaotické vedení společnosti žalobkyně („nevymezené povinnosti žalované, nejasnost, komu byla podřízena, nejasnost, kdo vlastně po dobu nepřítomnosti jednatele společnost prakticky řídil“) a chaos v pravidlech o nakládání s finančními prostředky žalobkyně („běžně se používaly nikoliv pro obchodní činnost žalobkyně, nýbrž pro osobní potřebu jiných osob“) vypovídá pouze o tom, že existují důvody pro omezení případné odpovědnosti žalované.

Usnesení sp. zn. 21 ICdo 35/2018 ze dne 10. března 2020***Témata: Pracovní smlouva; forma právního jednání***

Pracovní smlouva je platným právním úkonem, neboť žalovaný nastoupil u dlužníka do pracovního poměru v době, kdy bylo třeba zajistit další efektivní fungování dlužníka, což byl důvod, proč dlužník uzavřel se žalovaným pracovní smlouvu, na základě které měl žalovaný pracovat jako tzv. krizový manažer a měl výkonem své funkce napomoci ekonomickému oživení dlužníka ve vztahu k zahraničnímu obchodu.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 710/2019 ze dne 10. března 2020***Témata: Smrt zaměstnance; nemajetková újma***

Povinnost odčinit nemajetkovou újmu (*způsobenou úmrtím zaměstnance následkem pracovního úrazu pozůstalým zaopatřeným dětem – pozn. autorů*) má ten, kdo do absolutního práva zasáhl zaviněným porušením povinnosti stanovené zákonem ve smyslu § 2910 věty první o. z., přičemž jeho zavinění ve formě nedbalosti se předpokládá. Způsob a rozsah náhrady za takto způsobenou nemajetkovou újmu se pak řídí § 2951 a násl. o. z.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 2671/2019 ze dne 16. března 2020***Témata: Nemoc z povolání; náhrada za ztrátu na výdělku***

Bez ohledu na to, co účastníci uvedli v dohodě o narovnání, významné je to, co bylo důvodem, že žalobkyně byla přeřazena na práci s kratší pracovní dobou. Jestliže by bylo zjištěno, že k převedení došlo z tzv. obecných příčin, znamenalo by to, že snížením výdělku tehdy žalobkyni vznikla škoda, ale nikoliv v důsledku nemoci z povolání. Uvedený závěr by platil i v případě, jestliže by již tehdy byla přítomna (ať zjištěna nebo nezjištěna) nemoc z povolání.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 3785/2019 ze dne 16. března 2020***Témata: Vazba; paušální náhrada poslance***

Vazba představuje zajišťovací institut sloužící k dosažení účelu trestního řízení. Jde jen o procesní institut náležející do oblasti rozhodování orgánů veřejné moci. S přihlédnutím k povaze institutu vazby a k zásadě presumpce nevinny je proto třeba dále vycházet z toho, že neúčast poslance na zasedání Parlamentu z důvodu vazby není neúčastí neomluvenou, a že tedy v daném měsíci nejsou důvody pro krácení nebo ztrátu nároku na paušální náhradu.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 3521/2019 ze dne 24. března 2020***Témata: Přestávky v práci; pracovní doba***

Samotné „držení pohotovosti na pracovišti“, kdy „hasič čeká, zda dojde k nějaké události, která bude vyžadovat jeho nasazení“, nezakládá charakter práce, která nemůže být přerušena, neboť tu nejde o nepřetržitě probíhající technologický nebo pracovní proces vyžadující průběžnou aktivitu zaměstnance. Možnosti „nepředpokládaného výkonu práce“ během přestávky v práci postrádají povahu soustavnosti prací, „které nemohou být přerušeny“.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 1919/2019 ze dne 31. března 2020***Témata: Překážky v práci; náhrada mzdy***

I když pracovní poměr účastníků trval i v době, za kterou žalobce požadoval náhradu, a i když žalovaný odmítal žalobci přidělovat práci podle pracovní smlouvy, mohl mít žalobce nárok na náhradu mzdy, jen jestliže byl sám schopen (zejména vzhledem ke svému zdravotnímu stavu) a připraven konat práci podle pracovní smlouvy a jestliže tedy nemohl práci podle pracovní smlouvy vykonávat jen v důsledku postupu zaměstnavatele.

Rozsudek sp. zn. 21 Cdo 2862/2019 ze dne 31. března 2020***Témata: Zdánlivé jednání; pracovní smlouva***

Žalovaný a žalobkyně uzavřeli pracovní smlouvu nikoliv proto, aby žalobkyně konala práci pro žalovaného, ale jejím účelem bylo zajistit manželovi žalobkyně „příjmy nepodléhající konkurzu“. Soudy správně posoudily pracovní smlouvu uzavřenou mezi žalobkyní a žalovaným jako simulované (předstírané) právní jednání (jednání, které bylo činěno jen „naoko“), neboť nesměřovala k vyvolání právních následků, které jsou s uzavřením pracovní smlouvy spojeny.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 2944/2019 ze dne 31. března 2020***Témata: Pracovní úraz; příčinná souvislost***

Je právně bezvýznamné aritmetické zjištění podílu, jakým se následky pracovního úrazu podílejí na nepříznivém zdravotním stavu, neboť rozhodující je, zda pracovní úraz byl příčinou škody nebo zda má škoda podklad v příčinách jiných s pracovním úrazem nesouvisějících. Je třeba mít na zřeteli, že pro závěr o existenci příčinné souvislosti mezi pracovním úrazem a škodou stačí, aby byl úraz jednou z příčin škody, avšak důležitou, podstatnou a značnou.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 3992/2019 ze dne 7. dubna 2020***Témata: Výpověď pro nadbytečnost; organizační změna***

V případě, že rozhodnutím zaměstnavatele (příslušného orgánu), popřípadě jeho realizací u zaměstnavatele, byly od počátku sledovány jiné než uvedené cíle a že tedy zaměstnavatel ve skutečnosti jen předstíral přijetí organizačního opatření se záměrem zastřít své skutečné záměry, je třeba dovodit, že rozhodnutí o organizační změně nebylo přijato.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 3277/2019 ze dne 8. dubna 2020**Témata: Pracovní úraz; částečné zproštění zaměstnavatele**

Míru zavinění žalobce (*poškozeného zaměstnance – pozn. autorů*) na jedné straně zvyšuje okolnost, že žalobce se vydal na horní plošinu depaletizátoru, přestože o vyřazení bezpečnostního opatření proti jeho rozjetí věděl, na straně druhé ji však snižuje jednak skutečnost, že to byl právě R. Š. (který štekr v rozporu s bezpečnostními předpisy při obsluze depaletizátoru používal), kdo žalobce za žalovaného zaučoval pro práci na depaletizátoru.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 4004/2019 ze dne 8. dubna 2020**Téma: Podmíněná výpověď**

Výpověď z pracovního poměru, která je podmíněna tím, že vznik právních účinků spojených s doručením výpovědi je činěn závislým na nejisté skutečnosti, která může teprve nastat v budoucnosti, ale o níž není známo, zda vůbec nastane, je neplatným právním jednáním, neboť důsledkem takového jednání je, že se tím mají odložit účinky, jako je počátek běhu výpovědní doby, a zůstává nejisté, zda vůbec skončí pracovní poměr, i když výpověď již byla doručena.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 3134/2019 ze dne 15. dubna 2020**Témata: Okamžité zrušení; subjektivní lhůta**

Pro určení počátku běhu dvouměsíční subjektivní lhůty k okamžitému zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem není významné, kdy zaměstnavatel důvod okamžitého zrušení zjistil. Právní úprava nedává ani prostor pro výklad, že by tato lhůta začala běžet již na základě předpokladu, že takový důvod nastane, nebo na základě domněnky, že zaměstnavatel o porušení povinnosti mohl, či dokonce musel k určitému datu vědět.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 3419/2019 ze dne 15. dubna 2020**Téma: Odškodnění pracovního úrazu**

Posouzení výše odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění a použití nezávazné „Metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku)“ je v projednávané věci vyloučeno o to spíše, že výše uvedený právní názor dovolacího soudu byl vysloven ve vztahu k pracovním úrazům (nemocem z povolání), k nimž došlo po 1. lednu 2014 a k pracovnímu úrazu žalobkyně došlo již dne 30. května 2012.

Usnesení sp. zn. 21 Cdo 4051/2019 ze dne 20. dubna 2020**Témata: Odvolání; nabídková povinnost**

Smyslu nabídkové povinnosti zaměstnavatele podle § 73a odst. 2 části první věty za středníkem zákoníku práce neodpovídá, aby zaměstnanci byla navrhována změna jeho dalšího pracovního zařazení na jinou práci, o níž je zřejmé, že – i když jinak nabízená práce vyhovuje zdravotnímu stavu a kvalifikaci zaměstnance – na novém pracovním místě bude naplněn některý z výpovědních důvodů podle § 52 zákoníku práce.

...NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

Rozsudek sp. zn. 3 Ads 107/2018 ze dne 12. května 2020**Témata: Správní delikt; zařazení do platové třídy**

Pro vymezení skutku (*pro účely přestupku na úseku odměňování zaměstnanců neposkytováním platu ve stanovené výši v důsledku nesprávného zařazení do platové třídy – pozn. autorů*) ve výroku rozhodnutí oblastního inspektorátu práce pak postačovalo, že stanoví, do jaké platové třídy měly být zaměstnankyně přinejmenším zařazeny. Stěžovatel se tedy mýlí v tom, že bez konkrétního určení platové třídy není možné dovodit jeho deliktní odpovědnost.

Rozsudek sp. zn. 4 Ads 105/2019 ze dne 27. května 2020***Témata: Povolení zprostředkování zaměstnání; kauce***

Stěžovatel vydal žalobkyni povolení ke zprostředkování zaměstnání přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 206/2017 Sb., a proto byla žalobkyně povinna složit do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona kauci, a to aniž by ji k tomu byl stěžovatel povinen vyzvat. Marným uplynutím této lhůty žalobkyni udělené povolení ke zprostředkování zaměstnání ve smyslu čl. II bodu 4 (*přechodného ustanovení tohoto zákona – pozn. autorů*) zaniklo ze zákona.

Rozsudek sp. zn. 2 Ads 335/2018 ze dne 29. května 2020***Témata: Srovnatelné podmínky; agenturní zaměstnanci***

„Srovnatelnost“ ve smyslu § 309 odst. 5 zákoníku práce mezi agenturními a kmenovými zaměstnanci neznamená, že na obdobných pracovních pozicích musí být odměňováni obdobně; znamená, že pokud jsou na obdobných pozicích odměňováni rozdílně, musí k tomu existovat ekonomicky racionální a obecně pochopitelné důvody, spočívající v rozdílech v přínosu té či oné kategorie pracovníků pro jejich zaměstnavatele.

Rozsudek sp. zn. 9 Ads 85/2020 ze dne 3. června 2020***Témata: Střet zájmů; příspěvek na zaměstnávání osob***

Stěžovatel, respektive úřad práce, nemohli nepřiznání příspěvku na zaměstnávání osob se zdravotním postižením založit pouze na tom, že žalobkyně uzavřela pracovní smlouvu s osobou, která je zároveň jejím jediným jednatelem, a to za situace, kdy se sjednaný druh práce nepřekrýval s obsahem funkce jednatele, tedy s vedením společnosti, nýbrž šlo o vedení účetnictví a zpracování daňové evidence.

Rozsudek sp. zn. 3 Ads 274/2019 ze dne 4. června 2020***Témata: Přezkum výběrového řízení; služební místo***

Ve druhé fázi (*výběrového řízení na obsazení služebního místa – pozn. autorů*) se například hodnotí i vlastnosti osobnostní, schopnost komunikovat a spolupracovat v kolektivu, celková prezentace uchazeče a další vlastnosti. Jinými slovy – nelze „nutit“ cestou soudního přezkumu služební orgán, aby jako spolupracovníka „přijal“ (jmenoval) osobu, s níž z nejrůznějších důvodů efektivně spolupracovat nechce, či dokonce nebude moci.

Rozsudek sp. zn. 5 Ads 90/2019 ze dne 19. června 2020***Témata: Náležitosti lékařského posudku; uznání invalidity***

V tomto ohledu neobstojí ani argumentace stěžovatele zavedenou správní praxí ve formě interního pokynu ČSSZ. Nelze se dovolávat zavedené správní praxe za situace, kdy tato není souladná se zákonem. Není přípustné, aby si orgán sociálního zabezpečení vybíral, které ze zákonem stanovených povinných náležitostí budou obsahem lékařského posudku (*pro účely posouzení míry poklesu pracovní schopnosti – pozn. autorů*), a které nikoliv.

Rozsudek sp. zn. 5 Ads 208/2019 ze dne 25. června 2020***Témata: Nelegální práce; znaky závislé práce***

Poskytovatelé neměli možnost ovlivnit čas, místo nebo způsob práce ani odměnu za ni. K práci nepoužívali své nástroje, ale pronajímali si je od stěžovatelky, a to včetně běžného nářadí. Pronajímali si též oblečení – ve své podstatě firemní stejnokroj. Byli též proškoleni z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Při provádění zakázek se řídili podle manuálů stěžovatelky a jejího klienta, popřípadě instrukcí zaměstnance stěžovatelky.

Rozsudek sp. zn. 5 Ads 244/2019 ze dne 25. června 2020***Témata: Mzdové nároky; platební neschopnost zaměstnavatele***

K prokazatelnému osvědčení výše mzdových nároků postačí, když zaměstnanec předloží alespoň ty podklady, které má ve své moci, tvrdí i skutečnosti, pro které podklady nemá, a vysvětlí případné rozpory a nejasnosti. Nelze po zaměstnanci požadovat, aby předložil podklady, které bez své viny není schopen zajistit, neboť jejich získání vyžaduje aktivitu zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti a může být neschopen poskytnout součinnost.

...ÚSTAVNÍHO SOUDU

Usnesení sp. zn. I. ÚS 3678/18 ze dne 10. března 2020

Témata: Výpověď; ochranná doba

Výklad odpovídající gramatickému znění § 53 odst. 2 zákoníku práce nestaví zaměstnankyně těhotné již v době, kdy jim byla dána výpověď, do znevýhodněného postavení oproti těm, které otěhotněly až ve výpovědní době. Výpověď daná těhotné zaměstnankyni je neplatná, přičemž ta se může určení neplatnosti výpovědi domáhat u soudu, zatímco zaměstnankyni, která otěhotní až ve výpovědní době, se výpovědní doba „pouze“ prodlužuje.

Usnesení sp. zn. III. ÚS 967/18 ze dne 31. března 2020

Témata: Výpověď; nadbytečnost

Přijetí jiného zaměstnance na místo uvolněné odchodem zaměstnance, kterému byla dána výpověď z pracovního poměru pro nadbytečnost, je zpravidla důkazem o neopodstatněnosti použitého výpovědního důvodu. Nestala-li se vedlejší účastnice nadbytečnou z hlediska druhu jí vykonávané práce, nemohlo být jiné organizační uspořádání podkladem pro skončení pracovního poměru výpovědí podle § 52 písm. c) zákoníku práce.

Usnesení sp. zn. IV. ÚS 3508/19 ze dne 12. května 2020

Téma: Ochrana „whistleblowerů“

Obecnou ochranu takových zaměstnanců („whistleblowerů“ – pozn. autorů) nelze dovodit z principů demokratického právního státu. Nelze například vyloučit, že zaměstnanec může tímto způsobem postupovat z nekalých důvodů (např. zajištění si takové ochrany při vědomí vlastních pochybení, vytváření si opory pro vedení soudních sporů apod.), pročež by naopak bylo v rozporu s principy právního státu takovému jednání poskytovat ochranu.

Usnesení sp. zn. I. ÚS 6/19 ze dne 14. května 2020

Téma: Pracovněprávní vztah mezi manžely

Právní řád stěžovatelku v jejím právu na zaměstnání omezuje pouze ve vztahu k jejímu manželovi, jinak má zcela svobodnou volbu zvolit si zaměstnání či podnikání, přičemž i účast na podnikání jejího manžela zákon umožňuje. Stanovení zákazu vzniku pracovněprávního vztahu mezi manžely je především věcí zákonodárce a Ústavní soud nedovodil nic, co by případ stěžovatelky posouvalo do ústavněprávní roviny.

...SODNÍHO DVORA (EU)

Rozsudek C-507/18 ze dne 23. dubna 2020

Témata: Zákaz diskriminace; aktivní legitimace

Směrnice Rady 2000/78/ES musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, podle které sdružení advokátů, které má podle svých stanov za cíl zastupovat před soudem osoby, jež mají zejména určitou sexuální orientaci, má automaticky aktivní legitimaci k zahájení soudního řízení, pokud nastanou skutečnosti, které mohou představovat diskriminaci vůči uvedené kategorii osob, a poškozenou osobu není možno identifikovat.

Rozsudek C-211/19 ze dne 30. dubna 2020

Témata: Pracovní doba; příslušníci ozbrojených sil

Článek 1 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES musí být vykládán v tom smyslu, že čl. 2 body 1 a 2 této směrnice se vztahuje na příslušníky pořádkových sil, kteří plní úkoly ostrahy vnějších hranic členského státu v případě přílivu státních příslušníků třetích zemí k uvedeným hranicím, s výjimkou případu, kdy je s ohledem na všechny relevantní okolnosti zjevné, že úkoly jsou plněny za mimořádných událostí.

Rozsudek C-17/19 ze dne 14. května 2020**Témata: Vyslání zaměstnance; sociální zabezpečení**

Potvrzení E 101 vydané příslušnou institucí členského státu na základě čl. 14 bodu 1 písm. a) nebo čl. 14 bodu 2 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 1408/71 a potvrzení A 1 vydané takovým zaměstnancům touto institucí na základě čl. 12 odst. 1 nebo čl. 13 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 jsou pro soudy závazná výlučně v oblasti sociálního zabezpečení.

Rozsudek C-588/18 ze dne 4. června 2020**Témata: Doba odpočinku; mimořádné volno**

Články 5 a 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES musí být vykládány v tom smyslu, že se nevztahují na vnitrostátní právní úpravu, která pracovníkům nedovoluje, aby si mimořádné volno nárokovali ve dnech, kdy mají povinnost vykonávat práci, vzniknou-li potřeby a povinnosti, kterým toto mimořádné volno odpovídá, během týdenní doby odpočinku nebo během doby placené dovolené za kalendářní rok upravených ve shora uvedených člancích.

Rubrika slouží k uvedení přehledu nejnovějších pracovněprávních judikátů s krátkým vymezením (citací nebo parafrází) předmětu řízení a hlavního závěru. Nejedná se o vyčerpávající popis daných případů a rubrika v žádném případě nemá a nemůže sloužit jako právní rada nebo úplný komentář k daným judikátům nebo jako jejich citace.

PŘEHLED NOVINEK, KTERÉ PŘINÁŠÍ NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

Mgr. Michal Vrajík,
samostatný advokát

Dne 26. června 2020 byla publikována ve Sbírce zákonů pod č. 285/2020 Sb. dlouho připravovaná a praxi očekávaná průřezová novela zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Účinnosti novela nabývá „nadvakrát“. Část bude účinná již od 30. července 2020, zásadnější změny jsou pak přijaty s účinností od 1. ledna 2021. Klíčovým změnám budou na stránkách časopisů nakladatelství ANAG věnovány samostatné články s výkladem jdoucím do patřičné hloubky. Účelem tohoto článku je tedy zejména poskytnout pouze určitý „úvod“ a seznámit čtenáře v hrubých rysech s obsahem uvedené novely zákoníku práce.